

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ:

«ΠΡΩΤΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ»

Κεφάλαιο Α

Στήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων, ελεύθερων επαγγελματιών και νοικοκυριών με αποκλιμάκωση εισφορών και φορολογίας εισοδήματος, κατανάλωσης και ακίνητης περιουσίας καθώς και τη βελτίωση της διαδικασίας του εξωδικαστικού συμβιβασμού

Άρθρο 1

Μείωση συντελεστή φορολογίας επιχειρήσεων από 29% στο 20%

Η παράγραφος 1 του άρθρου 58 του ν.4172/2013 (Α' 167) αντικαθίσταται ως εξής: «1. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα που αποκτούν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, τα νομικά πρόσωπα της περίπτωσης γ' του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά και οι υπόχρεοι των περιπτώσεων β', δ', ε', στ' και ζ' του άρθρου 45 που τηρούν απλογραφικά βιβλία φορολογούνται:

- α. με συντελεστή είκοσι έξι τοις εκατό (26%) για τα εισοδήματα που αποκτώνται στο έτος που ξεκινά στις 1.1.2019.
- β. με συντελεστή είκοσι τρία τοις εκατό (24%) για τα εισοδήματα που αποκτώνται στο έτος που ξεκινά στις 1.1.2020.
- γ. με συντελεστή είκοσι δύο τοις εκατό (22%) για τα εισοδήματα που αποκτώνται στο έτος που ξεκινά στις 1.1.2021.
- δ. με συντελεστή είκοσι τοις εκατό (20%) για τα εισοδήματα που αποκτώνται στο έτος που ξεκινά στις 1.1.2022.

Άρθρο 2

Επαναφορά φορολογικών συντελεστών ΦΠΑ και ειδικής φορολογίας για εστίαση και μπύρα στα επίπεδα πριν την εφαρμογή των μέτρων του τρίτου οικονομικού προγράμματος προσαρμογής, κατάργηση του ειδικού φόρου στο κρασί και απόδοση του ειδικού φάρος διαμονής στους Δήμους

1. Στην περίπτωση Β με τίτλο «Υπηρεσίες» του Παραρτήματος III «Αγαθά και υπηρεσίες που υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή (παράγραφος 1 του άρθρου 21)» του ν.2859/2000 (Α' 248) προστίθεται περίπτωση 6 ως εξής:
«6. Η εκμετάλλευση καφενείων, καφετεριών, ζαχαροπλαστείων, εστιατορίων, ψητοπωλείων, οινομαγειρείων και λοιπών συναφών προς αυτές επιχειρήσεων πλην των κέντρων διασκέδασης, με εξαίρεση τη διάθεση ποτών που περιέχουν οινόπνευμα σε οποιαδήποτε αναλογία.».

2. Από 1.1.2019 ο φόρος διαμονής που επιβλήθηκε με το άρθρο 53 του ν.4389/2016 (Α' 94) αποδίδεται στους ΟΤΑ Α' Βαθμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών καθορίζεται η διαδικασία απόδοσης του.
3. Από την 1.1.2019 καταργείται η περίπτωση β της παραγράφου 2 του άρθρου 60 του ν.4346/2015 (Α' 265) με την οποία αυξήθηκε ο ειδικός φόρος στη μπύρα.
4. Από την 1.1.2019 καταργείται το άρθρο 13 του ν.4346/2015 (Α' 265) με το οποίο καθορίστηκε ο ειδικός φόρος στο κρασί.

Άρθρο 3

Τριετής απαλλαγή από φορολογία εισοδήματος για όσους που αρχίζουν νέα επιχειρηματική δραστηριότητα

1. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 29 του ν.4172/2013 (Α' 167), προστίθεται εδάφιο: «Από 1.1.2019 απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος τα κέρδη από την άσκηση ατομικής εμπορικής επιχείρησης ή ελευθέριου επαγγέλματος, μέχρι είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, όσων υποβάλλουν δήλωση έναρξης εργασιών για πρώτη φορά, για το έτος της έναρξης και για τα δύο επόμενα ημερολογιακά έτη, εφόσον ο φορέας της επιχείρησης κατά την έναρξη δεν έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό (40ο) έτος της ηλικίας του».
2. Στο άρθρο 58 του ν.4172/2013 (Α' 167) προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:
«6. Από 1.1.2019 απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος τα κέρδη των επιχειρήσεων των περιπτώσεων α' και β' του άρθρου 45, μέχρι είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, των οποίων οι μοναδικοί μέτοχοι υποβάλλουν δήλωση έναρξης εργασιών για πρώτη φορά, για το έτος της έναρξης και για τα δύο επόμενα ημερολογιακά έτη, εφόσον ο φορέας της επιχείρησης κατά την έναρξη δεν έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό (40ο) έτος της ηλικίας του.
3. Από 1.1.2019 απαλλάσσονται των ασφαλιστικών εισφορών για σύνταξη και καταβάλουν μόνο τις εισφορές υπέρ υγείας όσοι υποβάλλουν για πρώτη φορά έναρξη εργασιών και είναι κάτω των 40 ετών καθώς και όσοι είναι μοναδικοί μέτοχοι επιχειρήσεων των περιπτώσεων α' και β' του άρθρου 45 και δεν έχουν συμπληρώσει το 40ο έτος. Η απαλλαγή ισχύει και για τα δύο επόμενα ημερολογιακά έτη.

Άρθρο 4

Κατάργηση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα

1. Για το φορολογικό έτος που ξεκινάει την 1.1.2019 οι συντελεστές της κλίμακας που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 13 του ν.4472/2017 (Α' 74) βάσει των οποίων υπολογίζεται η ειδική εισφορά αλληλεγγύης μειώνονται κατά ένα πέμπτο (1/5).
2. Για το φορολογικό έτος που ξεκινάει την 1.1.2020 οι συντελεστές της κλίμακας που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 13 του ν.4472/2017 (Α' 74) βάσει των οποίων υπολογίζεται η ειδική εισφορά αλληλεγγύης μειώνονται κατά ένα τέταρτο

(1/4) σε σχέση με τους συντελεστές που ισχύουν για το 2019, βάσει της παραγράφου 1 του παρόντος.

3. Για το φορολογικό έτος που ξεκινάει την 1.1.2021 οι συντελεστές της κλίμακας που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 13 του ν.4472/2017 (Α' 74) βάσει των οποίων υπολογίζεται η ειδική εισφορά αλληλεγγύης μειώνονται κατά ένα τρίτο (1/3) σε σχέση με τους συντελεστές που ισχύουν για το 2020, βάσει της παραγράφου 2 του παρόντος.

4. Για το φορολογικό έτος που ξεκινάει την 1.1.2022 οι συντελεστές της κλίμακας που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 13 του ν.4472/2017 (Α' 74) βάσει των οποίων υπολογίζεται η ειδική εισφορά αλληλεγγύης μειώνονται κατά ένα δεύτερο (1/2) σε σχέση με τους συντελεστές που ισχύουν για το 2021, βάσει της παραγράφου 3 του παρόντος.

5. Από την 1.1.2023 καταργείται η ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα που προβλέπεται στο άρθρο 43Α του ν.4172/2013 (Α' 167).

Άρθρο 5

Κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος

1. Στο άρθρο 31 του ν.3986/2011 (Α' 152) προστίθεται παράγραφος 10 ως εξής:

«10. Για το οικονομικό έτος που ξεκινάει στις 1.1.2019, το ύψος του ετήσιου τέλους επιτηδεύματος για κάθε μια από τις κατηγορίες επιτηδευματιών και οι ασκούντων ελευθέριο επάγγελμα που προβλέπονται στην παράγραφο 1 μειώνεται:

α. κατά ένα πέμπτο (1/5) για το οικονομικό έτος που ξεκινάει στις 1.1.2019.

β. κατά ένα τέταρτο (1/4) για το οικονομικό έτος που ξεκινάει στις 1.1.2020 σε σχέση με το ποσό του 2019 όπως διαμορφώνεται από το προηγούμενο εδάφιο του παρόντος.

γ. κατά ένα τρίτο (1/3) για το οικονομικό έτος που ξεκινάει στις 1.1.2021 σε σχέση με το ποσό του 2020 όπως διαμορφώνεται από το προηγούμενο εδάφιο του παρόντος.

δ. κατά ένα δεύτερο (1/2) για το οικονομικό έτος που ξεκινάει στις 1.1.2022 σε σχέση με το ποσό του 2021 όπως διαμορφώνεται από το προηγούμενο εδάφιο του παρόντος.

2. Από την 1.1.2023 καταργείται το τέλος επιτηδεύματος που προβλέπεται στο άρθρο 31 του ν.3986/2011 (Α' 152).

Άρθρο 6

Μείωση ΕΝΦΙΑ

Στο άρθρο 4 του ν.4223/2013 (Α'287) προστίθεται παράγραφος Γ ως εξής:

«Γ. Ο κύριος φόρος για τα κτίσματα καθώς και για οικόπεδα και γήπεδα που προκύπτει βάσει των παραγράφων Α και Β του παρόντος μειώνεται κατά ένα δέκατο (1/10) για το έτος 2019, κατά ένα ένατο (1/9) του 2020, κατά ένα όγδοο (1/8) το 2021 ώστε από 1.1.2022 να είναι μειωμένος κατά 30% σε σχέση με το σημερινό του ύψος»

Άρθρο 7

Θέσπιση Ειδικού Ακατάσχετου τραπεζικού λογαριασμού επαγγελματιών και επιχειρήσεων

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα, στον δευτερογενή ή τριτογενή τομέα, δύναται να διατηρεί έναν (1) Ειδικό Ακατάσχετο τραπεζικό λογαριασμό έναντι κάθε είδους απαίτησης και από οποιονδήποτε, σ' ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας.

Μέσω του Ειδικού Ακατάσχετου Επιχειρηματικού Λογαριασμού, θα πραγματοποιείται η διαχείριση:

- α) εσόδων από συναλλαγές μέσω POS ή μέσω ηλεκτρονικών συναλλαγών
- β) καταβολής αμοιβών των εργαζομένων
- γ) κατάθεσης των ασφαλιστικών εισφορών και πληρωμής των υποχρεώσεων προς το Δημόσιο (Φόροι, ρυθμίσεις, ΦΠΑ κλπ)
- δ) πληρωμή λειτουργικών εξόδων και προμηθευτών
- ε) εύλογες δαπάνες διαβίωσης

Το ύψος του ποσού του Ακατάσχετου Λογαριασμού προσδιορίζεται ανάλογα με τη δυναμικότητα της επιχείρησης, τον κύκλο εργασιών των προηγούμενων ετών, τον αριθμό των εργαζομένων καθώς και άλλα κριτήρια και προϋποθέσεις που καθορίζονται με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης. Με την ίδια Απόφαση ρυθμίζεται και κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 8

Επαναφορά του επιδόματος θέρμανσης στα προ των μειώσεων του 2017 επίπεδα

Το τελευταίο εδάφιο της παρ.8β του άρθρου 36 του ν.3986/2011 (Α'152) όπως προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 80 του ν.4472/2017 (Α' 74) καταργείται.

Άρθρο 9

Διατάξεις για την παροχή δεύτερης ευκαιρίας και τη διευκόλυνση της ένταξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον εξωδικαστικό μηχανισμού του ν.4469/2017

Οι διατάξεις του ν.4469/2017 (Α' 62) τροποποιούνται ως εξής:

1. Η περίπτωση γ της παραγράφου 3 του άρθρου 2 αντικαθίσταται ως εξής:
«γ) εφόσον υπάγεται στη κατηγορία των μεγάλων επιχειρήσεων όπως ορίζονται στο άρθρο 1 και έχει διακόψει την επιχειρηματική του δραστηριότητα ή, σε περίπτωση νομικού προσώπου, βρίσκεται σε διαδικασία λύσης και εκκαθάρισης, εκτός εάν υποβληθεί δήλωση έναρξης εργασιών φυσικού προσώπου ή αποφασισθεί από το αρμόδιο όργανο του νομικού προσώπου η αναβίωσή του, πριν από την υποβολή της αίτησης για υπαγωγή στη διαδικασία εξωδικαστικής ρύθμισης οφειλών ή»
2. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του η λέξη «τρεις» αντικαθίσταται από τη λέξη «πέντε».

3. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 3 η λέξη «τρεις» αντικαθίσταται από τη λέξη «πέντε».

4. Η παράγραφος 5 του άρθρου 6 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Στο μητρώο συντονιστών δύνανται να εγγράφουν όλοι οι διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές που υπάγονται στο σχετικό μητρώο του Υπουργείου Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και κατ' ελάχιστον: α) εκατόν είκοσι (120) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Αττικής, β) πενήντα (50) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, γ) είκοσι (20) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, δ) είκοσι (20) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, ε) είκοσι (20) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Κρήτης, στ) είκοσι (20) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, ζ) δέκα (10) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, η) δέκα (10) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, θ) δέκα (10) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Ηπείρου, ι) δέκα (10) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, ια) δέκα (10) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, ιβ) δέκα (10) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου, ιγ) δέκα (10) διαπιστευμένοι διαμεσολαβητές με έδρα στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

Αν δεν καλυφθούν οι ως άνω ορισθείσες ως ελάχιστες θέσεις συντονιστών ανά Περιφέρεια από διαπιστευμένους διαμεσολαβητές, ο Ειδικός Γραμματέας Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους απευθύνει εντός δέκα (10) ημερών από την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων πρόσκληση προς τους Δικηγορικούς Συλλόγους με έδρα την Περιφέρεια αυτή με τη διαδικασία της παραγράφου 4. Στην περίπτωση αυτή στο μητρώο εγγράφονται δικηγόροι με τουλάχιστον πενταετή προϋπηρεσία.

6. Η παράγραφος 6 του άρθρου 6 αντικαθίσταται ως εξής:

Η Ε.Γ.Δ.Ι.Χ. επιβλέπει το έργο των συντονιστών, μεριμνά για την κατάρτισή τους και την περιοδική πιστοποίηση της απόδοσής τους. Με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους διαγράφονται από το Μητρώο οι συντονιστές που δεν φέρουν σε πέρας το έργο τους εμπροθέσμως ή εκπληρώνουν πλημμελώς τα καθήκοντα τους. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των συντονιστών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές εκδίδεται Οδηγός Δεοντολογίας Συντονιστών από τον Ειδικό Γραμματέα Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους.

Άρθρο 10

Επανυπολογισμός και ρύθμιση ληξιπρόθεσμων οφειλών, ασφαλιστικών εισφορών στον ΟΑΕΕ ή στον ΕΤΑΑ έως 40.000 για τη διευκόλυνση της συνταξιοδότησης

1. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές στον ΟΑΕΕ οφειλές στον ΟΑΕΕ ή στον ΕΤΑΑ για τους υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένους δύνανται να επανυπολογιστούν με βάση τις διατάξεις του ν.4387/2016 (Α' 15), μετά από αίτηση του ασφαλισμένου, ο οποίος διατηρεί το δικαίωμα να επιλέξει το χαμηλότερο ποσό, ώστε αυτό να υπαχθεί στις ρυθμίσεις της παραγράφου 2 και 3 του άρθρου αυτού.

2. Το ρυθμιζόμενο ποσό για ληξιπρόθεσμες οφειλές στον ΟΑΕΕ και το ΕΤΑΑ προκειμένου να εκδοθεί η σύνταξη, αυξάνεται σε 40.000€.

3. Οι υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένοι του ΟΑΕΕ και του ΕΤΑΑ που πληρούν όλες τις προϋποθέσεις, ηλικίας, ετών ασφάλισης κ.λπ. για συνταξιοδότηση, αλλά έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές μεγαλύτερες από τις 40.000€, έχουν τη δυνατότητα, εφόσον αδυνατούν να καταβάλλουν το επιπλέον ποσό εφάπαξ, με αίτηση τους, να ζητήσουν την εξαίρεση από τον υπολογισμό της σύνταξης, χρόνου ασφάλισης που αντιστοιχεί στο ποσό που αδυνατούν να καταβάλλουν πλέον των 40.000€ που δύναται να ρυθμίζονται και να παρακρατούνται από τη σύνταξη.

Τα έτη ασφάλισης βάση των οποίων θα υπολογιστεί η σύνταξη, δεν μπορεί μετά την αιτηθείσα εξαίρεση να είναι λιγότερα από δεκαπέντε (15).

Το οφειλόμενο ποσό που αντιστοιχεί στα έτη που εξαιρέθηκαν μπορεί να καταβληθεί εφάπαξ ή με δόσεις και ο συνταξιούχος δύναται να αιτηθεί την προσαύξηση της σύνταξης του, μόλις ολοκληρωθεί η πληρωμή του ποσού ή οποιουδήποτε μέρους του ποσού πάνω από 50%.

Η διαδικασία της προσαύξησης μπορεί να γίνει το πολύ δύο φορές.

Ο τρόπος εφαρμογής του άρθρου αυτού καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 11

Μείωση εισφορών και καθιέρωση ανώτερου πλαφόν για εισφορές ΕΦΚΑ μισθωτών και μη μισθωτών

Από 1.1.2019 οι ασφαλιστικές εισφορές Μισθωτών και μη Μισθωτών Ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ υπολογίζονται για μεν τους μισθωτούς σε μηνιαίο εισόδημα μέχρι τις 3.500 ευρώ, για δε τους ελεύθερους επαγγελματίες σε ετήσιο εισόδημα μέχρι 37.000 ευρώ.

Ειδικά για ελεύθερους επαγγελματίες θεσπίζονται οκτώ (8) υποχρεωτικές ασφαλιστικές κατηγορίες με τις αντίστοιχες εισφορές ως ακολούθως:

167,95 ευρώ για ετήσιο εισόδημα μέχρι 7.032,98 ευρώ

178 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 7.032,98 ευρώ μέχρι 12.000 ευρώ

245 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 12.000,01 ευρώ μέχρι 17.000 ευρώ

325 ευρώ για εισοδήματα από 17.000,01 ευρώ μέχρι 22.000 ευρώ

410 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 22.000,01 έως 27.000 ευρώ

495 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 27.000,01 έως 32.000 ευρώ

585 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 32.000,01 έως 37.000 ευρώ

675 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 37.000,01 και άνω

Στις ανωτέρω εισφορές περιλαμβάνονται οι εισφορές για κύρια σύνταξη, για τον κλάδο υγείας και η εισφορά ανεργίας.

Επί των ανωτέρω εισφορών οι νέοι επαγγελματίες για τα τρία πρώτα έτη από την έναρξη της δραστηριότητάς τους καταβάλουν μόνο τις εισφορές που αντιστοιχούν στην υγειονομική περίθαλψη και το 50% του συνόλου των εισφορών για τα επόμενα δύο έτη.

Κεφάλαιο Β

Μέτρα στήριξης των αγροτών και της αγροτικής παραγωγής.

Άρθρο 12

Καθιέρωση ενιαίου φορολογικού συντελεστή για τα αγροτικά εισοδήματα και του αφορολόγητου των ενισχύσεων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής καθώς και των αγροτικών αποζημιώσεων – Ενίσχυση Συλλογικών Οργανώσεων Αγροτών

1.Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 29 του ν.4172/2013 (Α' 167), αντικαθίσταται ως εξής: «Τα κέρδη από ατομική αγροτική επιχείρηση φορολογούνται αυτοτελώς με συντελεστή δεκατρία τοις εκατό (13%)»

2. Το τέταρτο και πέμπτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 21 του ν.4172/2013 (Α' 167), αντικαθίστανται ως εξής:

Ειδικά, για τους ασκούντες ατομική αγροτική επιχειρηματική δραστηριότητα, στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα περιλαμβάνονται εκ των άμεσων ενισχύσεων του Πυλώνα I της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής, όπως αυτές ορίζονται, μόνο η βασική ενίσχυση, κατά το ποσό που υπερβαίνουν τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ. Οι πράσινες και συνδεδεμένες ενισχύσεις και αγροτικές αποζημιώσεις στο σύνολό τους δεν περιλαμβάνονται στον προσδιορισμό του κέρδους από επιχειρηματική δραστηριότητα.

3. Τα πόσα που εισπράττονται από τη φορολόγηση των άνω των 20.000 άμεσων ενισχύσεων σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παράγραφού, ενισχύουν κατ' αποκλειστικότητα τη «Σύσταση Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών» καθώς και δράσεις που υλοποιούνται από συλλογικές οργανώσεις των αγροτών. Οι διαδικασίες οι όροι και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Οικονομικών.

Άρθρο 13

Θέσπιση Ειδικού Ακατάσχετου τραπεζικού λογαριασμού Αγροτών

Κάθε αγρότης ή νομικό πρόσωπο που διατηρεί αγροτική εκμετάλλευση, Ομάδα Παραγωγών ή Αγροτικός Συνεταιρισμός, δύναται να διατηρεί έναν (1) Ειδικό Ακατάσχετο τραπεζικό λογαριασμό έναντι κάθε είδους απαίτησης και από οποιονδήποτε, σ' ένα από τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας.

Μέσω του Ειδικού Ακατάσχετου Τραπεζικού Λογαριασμού Αγροτών, θα πραγματοποιείται η διαχείριση:

- α) εσόδων από πώληση αγροτικών προϊόντων που διενεργούνται μέσω ηλεκτρονικών συναλλαγών και προαιρετικά των υπόλοιπων εσόδων
- β) εσόδων από Επιδοτήσεις, Αποζημιώσεις ή κάθε μορφής ενισχύσεις
- γ) εσόδων από άλλες δραστηριότητες των Νομικών Προσώπων
- δ) πληρωμών για προμήθειες και καλλιεργητικά έξοδα
- ε) εργοσήμων

στ) πληρωμών φόρων, ρυθμίσεων, Φ.Π.Α., εισφορών ΕΦΚΑ και ΕΛΓΑ

ζ) πληρωμών κάθε άλλου λειτουργικού εξόδου

η) εύλογων δαπανών διαβίωσης της αγροτικής οικογένειας

Το ύψος του ποσού του Ειδικού Ακατάσχετου Λογαριασμού Αγροτών προσδιορίζεται ανάλογα με τη δυναμικότητα της αγροτικής εκμετάλλευσης ή του Νομικού Προσώπου, τον κύκλο εργασιών των προηγούμενων ετών, τον αριθμό των μελών της οικογένειας και των απασχολούμενων καθώς και άλλα κριτήρια και προϋποθέσεις που καθορίζονται με Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Με την ίδια Απόφαση ρυθμίζεται και κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 14

Αποσύνδεση των ασφαλιστικών εισφορών για τους αγρότες από το φορολογητέο εισόδημα, μείωση εισφορών και καθιέρωση ανώτερου πλαφόν

Από 1.1.2019 οι ασφαλιστικές εισφορές των αγροτών υπολογίζονται σε ετήσιο εισόδημα μέχρι 37.000 ευρώ.

Ειδικά για αγρότες επαγγελματίες θεσπίζονται οκτώ υποχρεωτικές ασφαλιστικές κατηγορίες με τις αντίστοιχες εισφορές ως ακολούθως:

82,5 ευρώ για ετήσιο εισόδημα μέχρι 7.032,98 ευρώ

96 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 7.032,98 ευρώ μέχρι 12.000 ευρώ

136 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 12.000,01 ευρώ μέχρι 17.000 ευρώ

195 ευρώ για εισοδήματα από 17.000,01 ευρώ μέχρι 22.000 ευρώ

246 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 22.000,01 έως 27.000 ευρώ

297 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 27.000,01 έως 32.000 ευρώ

351 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 32.000,01 έως 37.000 ευρώ

405 ευρώ για ετήσιο εισόδημα από 37.000,01 και άνω

Στις ανωτέρω εισφορές περιλαμβάνονται οι εισφορές για κύρια σύνταξη και τον κλάδο υγείας

Επί των ανωτέρω εισφορών οι νέοι αγρότες για τα τρία πρώτα έτη από την έναρξη της δραστηριότητάς τους καταβάλουν μόνο τις εισφορές που αντιστοιχούν στην υγειονομική περίθαλψη και το 50% του συνόλου των εισφορών για τα επόμενα δύο έτη.

Άρθρο 15

Κίνητρα σε αγρότες οργανωμένους σε Ομάδες Παραγωγών και Συνεταιρισμούς με 35% μειωμένη φορολογία εισοδήματος και 5 μονάδες επιπλέον επιστροφής ΦΠΑ

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 21 του ν.4172/2013 (Α' 167), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

Ειδικά, για τους επαγγελματίες αγρότες, τα έσοδα από παραδόσεις αγροτικών προϊόντων παραγωγής τους σε ομάδες παραγωγών και αγροτικούς συνεταιρισμούς των οποίων είναι μέλη λογίζονται μειωμένα σε ποσοστό 35%. Με κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι όροι, οι διαδικασίες και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

2. Στους αγρότες του ειδικού καθεστώτος Φ.Π.Α., του άρθρου 41 του ν.2859/2000 (Α' 248), που παραδίδουν αγροτικά τους αγροτικά προϊόντα σε ομάδες παραγωγών και αγροτικούς συνεταιρισμούς των οποίων είναι μέλη επιστρέφεται επιπλέον ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) του αναλογούντος Φ.Π.Α. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι όροι, οι διαδικασίες και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της διάταξης αυτής.

Άρθρο 16

Καθιέρωση κάρτας αγροτικού πετρελαίου

1. Καθιερώνεται από 1.1.2019 Κάρτα αγροτικού πετρελαίου στην οποία θα ενσωματώνεται η ποσότητα πετρελαίου που δικαιούται ο κάτοχος.

Δικαιούχοι στην κάρτα είναι οι αγρότες (γεωργοί, κτηνοτρόφοι κλπ.). Το δικαίωμα προσδιορίζεται με βάση τη δήλωση ΟΣΔΕ κατά είδος καλλιέργειας, έκταση και ζωικό κεφάλαιο.

2. Όλοι οι δικαιούχοι καταχωρούνται σε Ενιαίο Ηλεκτρονικό Μητρώο που τηρείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται οι δικαιούχοι και οι όροι και προϋποθέσεις για τη χορήγηση της κάρτας χρήσης αγροτικού πετρελαίου και τη δημιουργία του ενιαίου Ηλεκτρονικού Μητρώου.

Άρθρο 17

Επανυπολογισμός και ρύθμιση οφειλών στον ΟΓΑ μέχρι 10.000 Ευρώ για την διευκόλυνση της συνταξιοδότησης.

Για τους υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένους του ΟΓΑ, για τους οποίους το ποσό των 4.000€ για ληξιπρόθεσμες οφειλές που ρυθμίζονται και παρακρατούνται από τη σύνταξη, γίνεται 10.000€.

Ο υπό συνταξιοδότηση ασφαλισμένος του πρώην ΟΓΑ δύναται να αιτηθεί το επανυπολογισμό των ληξιπρόθεσμων εισφορών για τα χρόνια που οφείλει σύμφωνα με το ν.4387/2016 (Α' 85) και να επιλέξει το χαμηλότερο ποσό προκειμένου να ενταχθεί στη ρύθμιση. Ο τρόπος εφαρμογής του άρθρου αυτού καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Άρθρο 18

Εξαίρεση από περικοπή της σύνταξης λόγω αγροτικής δραστηριότητας

Στο άρθρο 20 του ν.4387/2016 (Α' 85), προστίθεται νέα παράγραφος οκτώ (8) ως εξής:

«8. Από τις περικοπές των συντάξεων της πρώτης παραγράφου, εξαιρούνται οι συνταξιούχοι οποιουδήποτε ταμείου οι οποίοι διατηρούν αγροτική παραγωγική δραστηριότητα και έχουν καθαρό εισόδημα από αυτή αλλά και από ενισχύσεις της Ε.Ε., που δεν υπερβαίνουν τα όρια που έχουν καθοριστεί για την ένταξη στο κανονικό καθεστώς ΦΠΑ.

Με υπουργική απόφαση καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής και του άρθρου αυτού γενικότερα».

Άρθρο 19

Επαναφορά της εξαίρεσης των αγροτεμαχίων από τον συμπληρωματικό ΕΝΦΙΑ Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν.4223/2013 (Α' 287) αντικαθίσταται ως εξής:

«Στη συνολική αξία του πρώτου εδαφίου δεν συνυπολογίζεται και η αξία των δικαιωμάτων επί γηπέδων εκτός σχεδίου πόλης ή οικισμού.»

Κεφάλαιο Γ

Για τους εργαζόμενους και ανέργους

Άρθρο 20

Επαναφορά του συστήματος προσδιορισμού του κατώτατου μισθού από τους

κοινωνικούς εταίρους και την Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας

Στο τέλος του άρθρου 103 του ν.4172/2013 (Α' 167), προστίθενται νέα εδάφια ως εξής:

“α. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται άπαξ και με την ολοκλήρωση της μίας και μοναδικής εφαρμογής του καταργείται.

β. Με την εκκίνηση της διαδικασίας της μίας και μοναδικής εφαρμογής του παρόντος άρθρου η διάταξη της παρ.2 Υποπαράγραφος ΙΑ6 Άρθρου ΠΡΩΤΟΥ του ν.4254/2014 (Α' 85) καταργείται .

γ. Με την ολοκλήρωση της μίας και μοναδικής εφαρμογής του παρόντος άρθρου η διάταξη της Υποπαραγράφου 11 της παραγράφου ΙΑ Άρθρου ΠΡΩΤΟΥ του ν.4093/2012 (Α' 222) καταργείται .

δ. Με την ολοκλήρωση της μίας και μοναδικής εφαρμογής του παρόντος άρθρου η παρ. 1 του Άρθρου 8 του ν.1876/1990 (Α' 27) έχει ως εξής:

«Άρθρο 8 Δέσμευση

1.Οι εθνικές γενικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας καθορίζουν τους ελάχιστους όρους εργασίας που ισχύουν για τους εργαζόμενους όλης της χώρας.
Στους εργαζόμενους αυτούς περιλαμβάνονται και οι εργαζόμενοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης.»

Άρθρο 21

Επαναφορά του θεσμού της επέκτασης και της αρχής της ευνοϊκότερου ρυθμίσεως

α. Η παράγραφος 2 του άρθρου 11 του ν.1876/1990 (Α' 27) επαναδιατυπώνεται ως εξής:

“2. Με απόφασή του, που εκδίδεται μετά από γνώμη του Ανώτατου Συμβουλίου Εργασίας, ο Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μπορεί να επεκτείνει και να κηρύξει γενικώς υποχρεωτική για όλους τους εργαζόμενους του κλάδου ή επαγγέλματος συλλογική σύμβαση εργασίας, η οποία δεσμεύει ήδη εργοδότες που απασχολούν το 51% των εργαζομένων του κλάδου ή επαγγέλματος.

Ειδικότερα η επέκταση ομοιοεπαγγελματικής συλλογικής σύμβασης εργασίας δεσμεύει όλους τους εργαζόμενους του επαγγέλματος, ανεξάρτητα από το είδος της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 10.”

β. Το Άρθρο πέμπτο “Ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις” ΜΕΡΟΣ Α’ του ν.4475/2017 (Α’ 83) και οι παράγραφοι 5 και 6 του άρθρου 37 του ν.4024/2011, και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη καταργείται.

Άρθρο 22

Επαναφορά του θεσμού της μετενέργειας

α. Οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 9 του ν.1876/1990 (Α’ 27), επαναδιατυπώνεται ως εξής:

“Άρθρο 9

Χρόνος ισχύος της συλλογικής σύμβασης εργασίας

4. Οι κανονιστικοί όροι συλλογικής σύμβασης, που έληξε ή καταγγέλθηκε, εξακολουθούν να ισχύουν επί ένα εξάμηνο και εφαρμόζονται και στους εργαζόμενους που προσλαμβάνονται στο διάστημα αυτό, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 8.

5. Μετά την πάροδο του εξαμήνου οι υφιστάμενοι όροι εργασίας εξακολουθούν να ισχύουν μέχρις ότου λυθεί ή τροποποιηθεί η ατομική σχέση εργασίας.”

β. Κάθε αντίθετη διάταξη με το παρόν καταργείται.

Άρθρο 23

Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον ιδιωτικό τομέα με κίνητρο τη μείωση της φορολογίας με απλό τρόπο

Ο τίτλος του άρθρου 22Α του Ν.4172/2013 (Α’ 167) αντικαθίσταται σε «Δαπάνες Ανάπτυξης» και προστίθεται νέα παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Η μισθολογική δαπάνη που αντιστοιχεί στις αμοιβές κάθε νέου επιπλέον εργαζόμενου πλήρους απασχόλησης στην επιχείρηση, σε σχέση με τον αριθμό των εργαζομένων του προηγούμενου φορολογικού έτους, εκπύπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά το χρόνο της πραγματοποίησής της, προσαυξημένη κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

Η προσαύξηση της έκπτωσης εξακολουθεί να ισχύει για τρία έτη από το τέλος του έτους πρόσληψης του κάθε εργαζόμενου.

Αν προκύψουν ζημιές μετά την αφαίρεση του ως άνω ποσοστού, αυτές μεταφέρονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 27 του παρόντος. Κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των προηγουμένων εδαφίων ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.»

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 22Α του ν.4172/2013 (Α’ 167), όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την προηγούμενη παράγραφο, ισχύουν από το φορολογικό έτος που άρχισε την 1.1.2018.”

Άρθρο 24

**Αντιμετώπιση της παγίδας επιδοτούμενης φτώχειας με εργασιακή επανένταξη
μέσω του Κοινωνικού Εισόδηματος Αλληλεγγύης**

Στο τέλος του άρθρου 235 του ν.4389/2016 προστίθενται παράγραφοι 8 και 9 ως εξής:

«8. Το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης χορηγείται στις Ωφελούμενες Μονάδες για τρεις (3) επιπλέον μήνες από το χρονικό σημείο που το Δηλούμενο Εισόδημα ξεπερνάει το Εγγυημένο Εισόδημα κατά τους τελευταίους έξι (6) μήνες, εφόσον η αύξηση αυτή προέρχεται από μισθωτή εργασία ύστερα από πρόσληψη βάσει της κείμενης νομοθεσίας αφαιρούμενων των εισφορών κοινωνικής αλληλεγγύης και του 20% της καθαρής αμοιβής. Οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της διάταξης αυτής εξειδικεύονται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου.

9. Στους δυνάμενους για εργασία δικαιούχους των Μονάδων, όπως ορίζονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, που λαμβάνουν το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης για ένα έτος αδιαλείπτως, οι οποίοι παραμένουν άνεργοι κατά το έτος αυτό, ο ΟΑΕΔ προτείνει υποχρεωτικά εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών θέση εργασίας στον ιδιωτικό τομέα ή σε φορείς αυτοδιοίκησης και του ευρύτερου δημόσιου τομέα στο πλαίσιο «Ειδικού Προγράμματος Εργασιακής Επανένταξης δικαιούχων του ΚΕΑ» την οποία οι δικαιούχοι αποδέχονται υποχρεωτικά επί ποινή αποκλεισμού από το Πρόγραμμα. Η δομή, οι όροι και οι προϋποθέσεις καθώς και οι διαδικασίες για την εφαρμογή «Ειδικού Προγράμματος Εργασιακής Επανένταξης δικαιούχων του ΚΕΑ» καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Οικονομικών.

Κεφάλαιο Δ

Άρση ακραίων αδικιών και ρυθμίσεων του συνταξιοδοτικού νόμου 4387/2016

Άρθρο 25

**Ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα για τον μεμονωμένο συνταξιούχο στα 500 ευρώ
και 700 ευρώ για το ζευγάρι**

Από 1.1.2019 το ελάχιστο εγγυημένο μηνιαίο εισόδημα για μονοσυνταξιούχο οποιουδήποτε ασφαλιστικού Φορέα δεν μπορεί να υπολείπεται των 500 ευρώ και τα 700 ευρώ για ζευγάρι συνταξιούχων.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Αλληλεγγύης, η οποία εκδίδεται εντός τριών μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται τα εισοδηματικά κριτήρια και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 26

Κατάργηση της αδικίας για τις συντάξεις χηρείας

Το άρθρο 12 του ν.4387/2016 (Α'85) αντικαθίσταται ως εξής:

1. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ή ασφαλισμένου, ο οποίος έχει πραγματοποιήσει το χρόνο ασφάλισης που απαιτείται για τη συνταξιοδότησή του εξ ιδίου δικαιώματος ή ανικανότητας, δικαιούνται σύνταξη τα παρακάτω μέλη της οικογένειάς του:

Α. Ο επιζών σύζυγος

Β. Τα νόμιμα τέκνα, τα νομιμοποιηθέντα, τα αναγνωρισθέντα, τα υιοθετηθέντα και όσα εξομοιώνονται με αυτά, με την προϋπόθεση ότι:

α) Είναι άγαμα και δεν έχουν συμπληρώσει το 180 έτος της ηλικίας τους. Το όριο αυτό παρατείνεται μέχρι του 24ου έτους, εφόσον φοιτούν σε ανώτερες ή ανώτατες αναγνωρισμένες σχολές του εσωτερικού ή του εξωτερικού ή σε Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης ή Κέντρα-Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης, ή

β) κατά το χρόνο του θανάτου του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου είναι άγαμα και ανίκανα για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητά τους επήλθε πριν από την συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους. Στην περίπτωση αυτή η σύνταξη εξακολουθεί να καταβάλλεται και μετά τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας.

Γ. Ο διαζευγμένος σύζυγος, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τον επιζώντα σύζυγο και εφόσον πληροί αθροιστικά και τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) ο πρώην σύζυγος, κατά τη στιγμή του θανάτου του, να κατέβαλλε σε αυτόν ή να υποχρεούτο να του καταβάλλει διατροφή που είχε καθοριστεί είτε με δικαστική απόφαση είτε με μεταξύ τους σύμβαση,

β) να είχε συμπληρώσει δέκα (10) έτη έγγαμου βίου, μέχρι τη λύση του γάμου με αμετάκλητη δικαστική απόφαση,

γ) το διαζύγιο να μην οφείλεται σε ισχυρό κλονισμό της έγγαμης συμβίωσης υπαιτιότητας του αιτούντος τη σύνταξη,

δ) το μέσο μηνιαίο ατομικό φορολογητέο εισόδημά του να μην υπερβαίνει το διπλάσιο του ποσού του επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ανασφάλιστων Υπερηλίκων που καταβάλλεται από τον ΟΓΑ, σύμφωνα με το άρθρο 93 του παρόντος,

ε) να μην έχει τελεστεί άλλος γάμος ή σύμφωνο συμβίωσης.

2. Ο επιζών σύζυγος δεν δικαιούται σύνταξη αν ο θάνατος του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου συζύγου επήλθε πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από την τέλεση του γάμου, εκτός αν:

α) ο θάνατος οφείλεται σε ατύχημα που προήλθε πρόδηλα και αναμφισβήτητα εξαιτίας της υπηρεσίας ή ανθρωποκτονίας,

β) κατά τη διάρκεια του γάμου γεννήθηκε ή με το γάμο νομιμοποιήθηκε, αναγνωρίσθηκε ή υιοθετήθηκε τέκνο,

γ) η χήρα κατά το χρόνο του θανάτου τελεί σε κατάσταση εγκυμοσύνης, η οποία δεν διεκόπη και γεννήθηκε ζων τέκνο,

δ) συντρέχει η περίπτωση ανασυστάσεως προϋπάρχαντος γάμου, αρκεί οι τελεσθέντες γάμοι, δηλαδή ο αρχικός και ο εξ ανασυστάσεως, κατά τη διάρκεια του

οποίου απεβίωσε ο σύζυγος, να έχουν διαρκέσει τουλάχιστον πέντε (5) χρόνια συνολικά, και ο εξ ανασυστάσεως να διήρκησε τουλάχιστον έξι (6) μήνες.

3. Το δικαίωμα της κατά μεταβίβαση σύνταξης των ανωτέρω δικαιούχων παύει να ισχύει:

α) με το θάνατο του δικαιούχου,

β) με την τέλεση γάμου του δικαιούχου ή σύναψη συμφώνου συμβίωσης,

4. A. Το ποσό της σύνταξης των ανωτέρω δικαιούχων υπολογίζεται επί του ποσού της σύνταξης που δικαιούται ή που έχει δικαιωθεί ο θανών σύζυγος και επιμερίζεται ως εξής:

α) Για τον επιζώντα σύζυγο ποσοστό 70% της σύνταξης. Εάν ο γάμος έλαβε χώρα μετά την απονομή της σύνταξης γήρατος του θανόντος, αυτή περιορίζεται ως ακολούθως:

Αν η διαφορά ηλικίας μεταξύ του αποβιώσαντος και του συζύγου του, αφαιρουμένου του διαστήματος του γάμου τους, είναι μεγαλύτερη από δέκα έτη, η σύνταξη του επιζώντος συζύγου, υφίσταται, για κάθε πλήρες έτος διαφοράς, μείωση που καθορίζεται σε:

1% για τα έτη από το 10ο έως και το 20ο έτος.

2% για τα έτη από το 21ο έως και το 25ο έτος.

3% για τα έτη από το 26ο έως και το 30ο έτος.

4% για τα έτη από το 31ο έως και το 35ο έτος.

5% για τα έτη από το 36ο και άνω.

β) Για τον διαζευγμένο, εφόσον ο γάμος είχε διαρκέσει δέκα (10) έτη έως τη λύση του με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος επιζών σύζυγος επιμερίζεται κατά 75% για χήρο και 25% για διαζευγμένο. Για κάθε έτος εγγάμου βίου πέραν του δεκάτου (10ου) και μέχρι το τριακοστό πέμπτο (35ο) έτος διάρκειας του γάμου, το ποσοστό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος μειώνεται κατά 1% στο χήρο και αυξάνεται αντίστοιχα κατά 1% στον διαζευγμένο. Προκειμένου περί έγγαμου βίου που διήρκησε πλέον των τριάντα πέντε (35) ετών έως τη λύση του κατά τα ανωτέρω, το ποσό σύνταξης που δικαιούται ο χήρος επιμερίζεται κατά 50% στο χήρο και 50% στον διαζευγμένο. Εάν ο θανών δεν καταλείπει χήρο, ο διαζευγμένος δικαιούται το αυτό ποσοστό του διαζευγμένου, κατά τα ως άνω, της σύνταξης που θα εδικαιούτο ο χήρος. Σε περίπτωση περισσοτέρων του ενός δικαιούχων διαζευγμένων το αναλογούν για τον διαζευγμένο κατά τα ως άνω ποσοστά ποσό σύνταξης κύριας και επικουρικής επιμερίζεται εξίσου μεταξύ αυτών.

γ) Για κάθε παιδί ποσοστό 15% της σύνταξης. Αν πρόκειται για παιδί ορφανό και από τους δύο γονείς, το παραπάνω ποσοστό ανέρχεται σε 70% της σύνταξης του θανόντος , εκτός αν το ορφανό παιδί δικαιούται σύνταξη και από τους δύο γονείς, οπότε το ποσοστό της δικαιούμενης σύνταξης ανέρχεται σε 40% από κάθε γονέα.

Στην περίπτωση δύο η περισσοτέρων παιδιών ορφανών και από τους δύο γονείς ή δικαιούχων σύνταξης λόγω θανάτου χωρίς δικαίωμα σύνταξης στον επιζώντα των συζύγων , το ποσοστό για κάθε παιδί ανέρχεται στο 40% ή στο 30% εάν δικαιούνται σύνταξη από κάθε γονέα

Β. Το συνολικό ποσό της κατά μεταβίβαση σύνταξης του επιζώντος συζύγου και των τέκνων σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης του θανόντος. Σε περίπτωση που το άθροισμα των ποσοστών των δικαιούχων υπερβαίνει το ποσό της σύνταξης του θανόντος περιορίζεται ισόποσα το ποσοστό των τέκνων.

Γ. Εάν ο θανών καταλείπει τέκνα και η σύνταξη καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο μειωμένη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 4 και 5 του παρόντος, το ποσό της σύνταξης που περικόπτεται επιμερίζεται στα τέκνα. Σε περίπτωση που εκλείψουν οι προϋποθέσεις για χορήγηση ποσοστού σύνταξης λόγω θανάτου στα τέκνα, το ποσό της σύνταξης που περικόπτεται δεν καταβάλλεται στον επιζώντα σύζυγο.

5. α) Στον επιζώντα σύζυγο καταβάλλεται ολόκληρη η σύνταξη για μία τριετία από την πρώτη του επομένου του θανάτου μήνα.

β) Μετά την πάροδο της τριετίας, αν ο επιζών έργαζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή, καταβάλλεται το 50% της σύνταξης.

γ) Εάν ο επιζών σύζυγος, κατά την ημερομηνία θανάτου, είναι ανάπηρος σωματικά ή πνευματικά σε ποσοστό 67% και άνω, λαμβάνει ολόκληρη τη σύνταξη, για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η αναπηρία του, ανεξαρτήτως άλλων προϋποθέσεων.

6. Κάθε διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά από τα οριζόμενα στο άρθρο αυτό καταργείται.

7. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο θάνατος επέρχεται μετά την έναρξη ισχύος του ν.4387/2016 (Α'85) και οι εκκρεμούσες υποθέσεις κρίνονται με τις παρούσες διατάξεις

Άρθρο 27

Μείωση της εισφοράς για περίθαλψη και της συμμετοχής στα Φάρμακα

Από 1.1.2019 καταργείται η εισφορά 6% υγειονομικής περίθαλψης η οποία επεβλήθη στις επικουρικές συντάξεις. Από την ίδια ημερομηνία η ισχύουσα συμμετοχή για τη χορήγηση φαρμάκων, μειώνεται στο 50% για εργαζόμενους και συνταξιούχους των οποίων το μηνιαίο καθαρό εισόδημα είναι μικρότερο ή ίσο των 700 ευρώ.

Κεφάλαιο Ε

Στήριξη ΑμεΑ και Ηλικιωμένων

Άρθρο 28

Αναβάθμιση του «Βοήθεια στο Σπίτι»

1. Η «Βοήθεια στο Σπίτι» αποτελεί την υπηρεσία παροχής συστηματικής κοινωνικής φροντίδας σε άτομα με αναπηρία, χρόνια πάσχοντες, ηλικιωμένους, συνταξιούχους, οικονομικά αδύναμους πάσχοντες συνανθρώπους μας.
2. Η «Βοήθεια στο Σπίτι» στο σύνολό της με όλες τις δομές, το ανθρώπινο δυναμικό και τον τεχνολογικό εξοπλισμό, εντάσσεται στις κοινωφελείς επιχειρήσεις των Δήμων ή στις κοινωνικές υπηρεσίες τους.

3. Στο οργανογράμματα των Δήμων ή των κοινωφελών επιχειρήσεων εντάσσονται όλες οι αναγκαίες ειδικότητες και θέσεις εργασίας, επιπλέον των ήδη εργαζομένων που εντάσσονται σε προσωποπαγείς θέσεις, προκειμένου να προκηρυχθεί η κάλυψή τους.
4. Οι πόροι για την λειτουργία της υπηρεσίας «Βοήθεια στο Σπίτι» καταβάλλονται στους Δήμους ή στις κοινωφελείς επιχειρήσεις τους, σύμφωνα με την 2η παράγραφο του άρθρου 64 του ν.4277/2014 (Α' 156).
5. Το Υπουργείο Εργασίας ορίζει και στελεχώνει τη διοικητική μονάδα προκειμένου να υποστηρίζει και να αξιολογεί την λειτουργία του «Βοήθεια στο Σπίτι» για τη διαρκή βελτίωσή του.
6. Με απόφαση των Υπουργών, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Εσωτερικών ύστερα από γνώμη της ΚΕΔΕ συντάσσεται Κανονισμός για την υπηρεσία «Βοήθεια στο Σπίτι» με τα κριτήρια ένταξης όλων των συνανθρώπων μας που έχουν ανάγκη κοινωνική, νοσηλευτική, ιατρική φροντίδα και οικιακή βοήθεια σε άτομα που την έχουν ανάγκη είτε ζουν μόνα είτε συνοικούν με άλλους που δεν δύναται να τους τις προσφέρουν. Με όμοια απόφαση ρυθμίζεται και κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 29

Καθολική παροχή διερμηνείας στην ελληνική νοηματική γλώσσα σε κωφούς και βαρήκοους πολίτες

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Οργανισμού Παροχής Υπηρεσιών Υγείας (Ε.Ο.Π.Π.Υ.) παρέχεται διερμηνεία στην ελληνική νοηματική γλώσσα σε κωφούς και βαρήκοους για την αυτόνομη εξυπηρέτησή τους με τις υπηρεσίες υγείας και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης όλων των βαθμίδων. Για τον σκοπό αυτό ο ΕΟΠΥΥ υπογράφει σύμβαση με την Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας (ΟΜ.Κ.Ε.), στην οποία, βάσει του άρθρου 15 του ν.3106/2003 (Α' 30), έχει ανατεθεί η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων παροχής διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα.
2. Στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων εγγράφεται κατ' έτος ειδικό ποσό για την παροχή διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα σε: α) σε κωφούς και βαρήκοους μαθητές και φοιτητές προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης και ισότιμη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και στη σχολική ζωή εν γένει σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (προσχολική αγωγή, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση), β) σε κωφούς και βαρήκοους γονείς προκειμένου να διασφαλιστεί αφενός η απρόσκοπτη επικοινωνία τους με το εκπαιδευτικό προσωπικό των εκπαιδευτικών μονάδων προσχολικής αγωγής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αφετέρου η συμμετοχή στις αποφάσεις που λαμβάνονται από αυτές. Για τον σκοπό αυτό υπογράφεται σύμβαση με την Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας (ΟΜ.Κ.Ε.), στην οποία, βάσει του άρθρου 15 του ν.3106/2003 (Α' 30), έχει ανατεθεί η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων παροχής διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα.

3. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΕΦΚΑ) παρέχεται διερμηνεία στην ελληνική νοηματική γλώσσα σε κωφούς και βαρήκοους ασφαλισμένους για την αυτόνομη εξυπηρέτησή τους με τις υπηρεσίες των Κέντρων Πιστοποίησης της Αναπτηρίας (ΚΕ.Π.Α.) και του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας εν γένει. Για τον σκοπό αυτό εγγράφεται κατ' έτος ειδικό ποσό στον προϋπολογισμό του ΕΚΦΑ και υπογράφεται σύμβαση με την Ομοσπονδία Κωφών Ελλάδας, (ΟΜ.Κ.Ε.), στην οποία, βάσει του άρθρου 15 του ν.3106/2003 (Α' 30), έχει ανατεθεί η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων παροχής διερμηνείας στη νοηματική γλώσσα.

Άρθρο 30

Μέτρα στήριξης των ατόμων με αναπηρία και των οικογενειών τους

1. Άτομα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, ανεξαρτήτως κατηγορίας αναπηρίας, και οι οικογένειες που βαρύνονται φορολογικά με άτομα με βαριά αναπηρία απαλλάσσονται από την Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης από 1.1.2019.
2. Άτομα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, ανεξαρτήτως κατηγορίας αναπηρίας, και οι οικογένειες που βαρύνονται φορολογικά με άτομα με βαριά αναπηρία απαλλάσσονται από τον Ενιαίο Φόρο Ακινήτων Ιδιοκτησίας (ΕΝΦΙΑ) για ακίνητη περιουσία αντικειμενικής αξίας έως 300.000 ευρώ.
3. Τα αναπηρικά επιδόματα εξαιρούνται πλήρως από την υποχρέωση αναγραφής και δήλωσής τους ως εισόδημα, φορολογητέο ή αφορολόγητο, δεδομένου ότι η χορήγησή τους αφορά στην κάλυψη των πρόσθετων αναγκών που επιφέρει η αναπηρία.
4. Άτομα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%, ανεξαρτήτως κατηγορίας αναπηρίας απαλλάσσονται από τα τεκμήρια εισοδήματος.
5. Το άρθρου 18 «Μειώσεις φόρου για ιατρικές δαπάνες» του ν.4172/2013 (Α'167) τίθεται σε ισχύ από το φορολογικό έτος που ξεκινάει την 1.1.2019 και εφαρμόζεται σε άτομα με αναπηρία 67% και άνω και σε γονείς ή κηδεμόνες που βαρύνοντα φορολογικά με άτομα με βαριά αναπηρία.
6. Ο συντελεστής φορολογίας για τις ατομικές επιχειρήσεις ατόμων με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνωείναι μειωμένος κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με τον ισχύοντα.

Άρθρο 31

Μέτρα κοινωνικής προστασίας και ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην εργασία

1. Καταργείται από την ελληνική νομοθεσία ο χαρακτηρισμός «ανίκανος προς εργασία» ή «ανίκανος προς πάσα εργασία» ή «ανίκανος προς βιοποριστική εργασία» ή οποιαδήποτε άλλη διατύπωση με την ίδια σημασία που οδηγεί σε διάκριση σε βάρος των ατόμων με αναπηρία.
2. Οι εργαζόμενοι με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, ανεξαρτήτως κατηγορίας αναπηρίας, είτε είναι μισθωτοί είτε αυτοαπασχολούμενοι είτε ασκούν

επιχειρηματική δραστηριότητα, συνεχίζουν να λαμβάνουν επίδομα αναπηρίας ταυτόχρονα με την αμοιβή από την εργασία τους.

Άρθρο 32

Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις για Άτομα με Αναπηρία

1. Τα άτομα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 50% που συνανταξιοδοτούνται λαμβάνουν το πλήρες ποσό της Εθνικής Σύνταξης.
2. Τα όρια του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος συνταξιούχων όπως ορίζονται στο άρθρο 25 του παρόντος νόμου προσαυξάνονται κατά 20% για δικαιούχους σύνταξης αναπηρίας.

Κεφάλαιο ΣΤ

Ανάκτηση από την Ελληνική Δημοκρατία του ελέγχου της Δημόσιας Περιουσίας

Άρθρο 33

Αλλαγή σύνθεσης και τρόπου διορισμού του εποπτικού συμβουλίου της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 19 ν.4389/2016 (Α' 94) αντικαθίσταται ως εξής:
«2. Το Εποπτικό Συμβούλιο αποτελείται από πέντε (5) μέλη που διορίζονται από τη Γενική Συνέλευση του μοναδικού μετόχου μετά από απόφαση της Διάσκεψη των Προέδρων της Βουλής που εκδίδεται με ομοφωνία ή με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μελών της».
2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 19 ν.4389/2016 (Α' 94) αντικαθίσταται ως εξής:
Το Εποπτικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν τουλάχιστον τέσσερα (4) μέλη αυτού είναι παρόντα. Κάθε μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου έχει μία (1) ψήφο. Οι αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου θα λαμβάνονται κατόπιν θετικής ψήφου τουλάχιστον τεσσάρων (4) μελών. Σε περίπτωση που η θέση ενός ή περισσοτέρων μελών του Εποπτικού Συμβουλίου κενωθεί λόγω θανάτου, παραίτησης, ή απώλειας της ιδιότητας του μέλους με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, τα υπόλοιπα μέλη συνεχίζουν προσωρινά να ασκούν τις αρμοδιότητες του Εποπτικού Συμβουλίου, υπό τον όρο ότι τουλάχιστον δύο (2) μέλη συμμετέχουν στη συνεδρίαση του Εποπτικού Συμβουλίου. Η κενή θέση κάθε μέλους του Εποπτικού Συμβουλίου πρέπει να πληρούται εντός ενενήντα (90) ημερών με το διορισμό νέου μέλους σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο παρόν άρθρο και μέχρι τη λήξη της θητείας του μέλους που αντικαθίσταται.

Άρθρο 34

Κατάργηση της απόφασης παραχώρησης ακινήτων στην Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας

Καταργείται από τη δημοσίευση τους σε Φύλλα Εφημερίδας της Κυβέρνησης η αριθμ.86/19.06.2018 (Β' 2317) απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής και η υπ' αριθμ. ΥΠΟΙΚ 0004586 ΕΞ 2018/19.6.2018 (2320 Β') απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, με τις οποίες μεταβιβάστηκαν στην «Εταιρεία Ακινήτων του Δημοσίου Α.Ε.» (ΕΤΑΔ Α.Ε.), θυγατρική της «Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας» Α.Ε. (ΕΕΣΥΠ Α.Ε.), 10.119 ακίνητα κυριότητας Ελληνικού Δημοσίου συνολικού εμβαδού γης 511.357,451 τ.μ. και συνολικής δομημένης επιφάνειας 22.601 τ.μ., όπως αυτά εξειδικεύονται με Κωδικό Αριθμό Εθνικού Κτηματολογίου (ΚΑΕΚ) στο σχετικό παράρτημα της ως άνω απόφασης του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής.

Κεφάλαιο Ζ

Νησιωτική Πολιτική

Άρθρο 35

Επαναφορά του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ στα Νησιά και συγκρότηση διακομματικής επιτροπής για τη μελέτη μόνιμων μέτρων στήριξης όλων των νησιών της χώρας.

1. Από τη 1.1.2019 παύει η ισχύς των διατάξεων της παραγράφου 6Α του άρθρου 21 του ν.2859/2001, όπως αυτή προστέθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 52 ν.4389/2016 (Α' 94) και οι διατάξεις της παρ.1δ του άρθρου 1 τουν.4334/2015 (Α' 80), όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ.3 της υποπαρ.Δ.2. του άρθρου 2 ν.4336/2015 (Α' 94).
2. Με κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορικής Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως συγκροτείται, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός (1) μηνός από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μη αμειβόμενη επιτροπή εργασίας με σκοπό την μελέτη μόνιμων μέτρων στήριξης των νησιών σε εφαρμογή της επιταγής του Συντάγματος (άρθρο 101).

Στην επιτροπή συμμετέχουν τρείς (3) εκπρόσωποι του Υπουργείου Οικονομικών, δύο (2) του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και από ένας (1) εκπρόσωπος:

- α) των Κομμάτων που εκπροσωπούνται στο Εθνικό Κοινοβούλιο,
- β) της κάθε μιας από τις Περιφέρειες των νησιωτικών περιοχών,
- γ) των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων (ΠΕΔ) και των Επιμελητήριων των νησιών.

Στην επιτροπή προεδρεύει ο Γενικός Γραμματέας Οικονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών και υποβάλει το πόρισμα της προς την Κυβέρνηση και τη Βουλή εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών, από την συγκρότησή της.

Η επιτροπή προκειμένου να διευκολυνθεί το έργο της, μπορεί, να καλεί στις συνεδριάσεις της ειδικούς επιστήμονες, εκπροσώπους φορέων ή υπηρεσιών. Με την KYA συγκρότησης της επιτροπής εργασίας καθορίζονται και όλες οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Άρθρο 36

Επέκταση του Μεταφορικού Ισοδύναμου σε όλα τα νησιά, χωρίς εξαιρέσεις.
Το μέτρο του Μεταφορικού Ισοδύναμου (Μ.Ι) όπως θεσμοθετήθηκε με τις διατάξεις του ν.4551/2018 (Α' 116) τίθεται από την 1.1.2019 σε πλήρη εφαρμογή για όλα τα νησιά της επικράτειας χωρίς εξαιρέσεις. Το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 10 του ν.4551/2018 καταργείται.

Κεφάλαιο Η

Προστασία α' κατοικίας και ρύθμιση οφελών

Άρθρο 37

Παράταση προστασίας α' κατοικίας από τους μαζικούς πλειστηριασμούς

- 1.Η ισχύς όλων των διατάξεων του ν.3869/2010 (Α' 130), όπως ισχύουν σήμερα για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά παρατείνεται έως 31.12.2019.
- 2.α. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και μέχρι 31.12.2020 απαγορεύονται οι πλειστηριασμοί ακινήτων οφειλετών, που χρησιμεύουν ως κύρια κατοικία τους δηλωθείσα ως τέτοια στην τελευταία δήλωση φόρου εισοδήματός τους, εφόσον η αντικειμενική αξία του ακινήτου δεν υπερβαίνει τις διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της υποπαραγράφου 1β.

Το παρόν άρθρο δεν καταλαμβάνει τις οφειλές που προέκυψαν από αδικοπραξία που διαπράχθηκε με δόλο, από διοικητικά πρόστιμα και χρηματικές ποινές.

β. Στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας εμπίπτουν οι οφειλέτες που πληρούν τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: βα) το ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό τους εισόδημά, όπως διαμορφώνεται κατόπιν της αφαίρεσης των κρατήσεων υπέρ των ασφαλιστικών ταμείων, του φόρου εισοδήματος και της εισφοράς αλληλεγγύης, είναι μικρότερο ή ίσο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ για άγαμο και είκοσι πέντε χιλιάδων (25.000) ευρώ για έγγαμο προσαυξημένο κατά πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ για κάθε ένα από τα δύο πρώτα τέκνα της οικογένειας, ββ) η συνολική αξία της οικογενειακής κινητής και ακίνητης περιουσίας τους είναι μικρότερη ή ίση των διακοσίων εβδομήντα χιλιάδων (270.000) ευρώ και εξ αυτής το σύνολο των καταθέσεων και κινητών αξιών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό την 20ή Νοεμβρίου 2017, δεν υπερβαίνει τις δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, εξαιρουμένων περιοδικών παροχών από συνταξιοδοτικά και ασφαλιστικά προγράμματα.

Ειδικά για:

- 1)οικογένειες που βαρύνονται φορολογικά με τρία και περισσότερα τέκνα κατά τις διατάξεις άρθρου 11 του ν.4172/2013,

2) άτομα με αναπηρία 67% και άνω και

3) όσους βαρύνονται φορολογικά με άτομα με αναπηρία 67% και άνω, όπως αυτά ανωτέρω προσδιορίζονται, κατά τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.4172/2013 (Α'167), τα παραπάνω όρια των σωρευτικών προϋποθέσεων προσαυξάνονται έκαστο κατά ποσοστό 10%.

3.α. Κατά τη διάρκεια απαγόρευσης του πλειστηριασμού οι οφειλέτες έχουν υποχρέωση υποβολής στον δανειστή με κάθε πρόσφορο μέσο υπεύθυνης δήλωσης του ν.1599/1986 (Α' 75), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 13 του ν.2479/1997 (Α' 67), στην οποία αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία του οφειλέτη, λεπτομερή και επικαιροποιημένα στοιχεία επικοινωνίας, περιγραφή της πλήρωσης των παραπάνω προϋποθέσεων και λεπτομερής αναγραφή των κινήσεων λογαριασμού που ξεπερνούν το ποσό των χιλίων (1.000) ευρώ τους τελευταίους είκοσι τέσσερις (24) μήνες πριν την υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης. Σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης της παρούσας υποπαραγράφου μέχρι 31.3.2019, ή εντός δύο (2) μηνών από την επίδοση επιταγής προς εκτέλεση, αίρεται για τον συγκεκριμένο οφειλέτη και τη συγκεκριμένη οφειλή η απαγόρευση πλειστηριασμού.

β. Ο δανειστής κατά τη διάρκεια απαγόρευσης του πλειστηριασμού μπορεί να καλεί τον οφειλέτη να προσκομίσει: βα) αντίγραφα τίτλων ιδιοκτησίας για ακίνητα που έχουν αποκτηθεί μετά την 1.1.2010 και φύλλο υπολογισμού αξίας ακινήτου για ακίνητα που έχουν αποκτηθεί πριν την 1.1.2010, ββ) βεβαίωση συγκριτικών στοιχείων της αρμόδιας φορολογικής αρχής με αναφορά επί του ποσού του ακινήτου για ακίνητα εκτός του αντικειμενικού προσδιορισμού, βγ) αντίγραφο τελευταίων δηλώσεων Ε1 και Ε9 και βδ) αποδεικτικό έγγραφο βεβαίας χρονολογίας με ημερομηνία έως την 31.12.2018 σχετικά με το ύψος των καταθέσεων και των κινητών αξιών και, όπου απαιτούνται, βε) βεβαίωση ανεργίας από τον ΟΑΕΔ είτε αντίγραφο της επικαιροποιημένης κάρτας ανεργίας από τον ΟΑΕΔ, βστ) πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, βζ) πιστοποιητικό Α'/βάθμιας ή Β'/βάθμιας Επιτροπής για την πιστοποίηση της αναπηρίας και του ποσοστού της (Νομαρχιακές Υγειονομικές Επιτροπές, Υγειονομικές Επιτροπές Ασφαλιστικών Ταμείων, Υγειονομικές Επιτροπές Ενόπλων Δυνάμεων, Κέντρα Πιστοποίησης Αναπηρίας).

Σε περίπτωση μη προσκόμισης από τον οφειλέτη των ανωτέρω εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση του αιτήματος με απόδειξη, αίρεται για τον συγκεκριμένο οφειλέτη και τη συγκεκριμένη οφειλή η απαγόρευση πλειστηριασμού.

4. Κατά τη διάρκεια απαγόρευσης πλειστηριασμού, οι οφειλέτες υποχρεούνται να καταβάλουν προς τους δανειστές μηνιαίως ποσοστό 10% επί του καθαρού μηνιαίου εισοδήματός τους, εφόσον το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν ξεπερνά τις δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ. Εφόσον το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα ξεπερνά τις δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, οι οφειλέτες υποχρεούνται να καταβάλουν προς τους δανειστές μηνιαίως ποσοστό 10% στο ποσό μέχρι τις δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ και ποσοστό 20% στο υπερβάλλον εισόδημα. Ειδικά για:

ι) οικογένειες που βαρύνονται φορολογικά με τρία και περισσότερα τέκνα κατά τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.4172/2013 (Α'167),

ii) άτομα με αναπηρία 67% και άνω, και

iii) όσους βαρύνονται φορολογικά με άτομα με αναπηρία 67% και άνω, όπως αυτά ανωτέρω προσδιορίζονται, κατά τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.4172/2013 (Α'167), το όριο του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος των προηγούμενων εδαφίων της παρούσας παραγράφου είναι είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ. Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα υπολογίζεται κατά την περίπτωση βα' της υποπαραγράφου 1β του παρόντος άρθρου.

Για τους οφειλέτες που δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. Β1 του ν.4161/2013 (Α' 143) το κατά τα ανωτέρω υπολογιζόμενο ποσό δεν μπορεί να είναι μικρότερο του είκοσι τοις εκατό (20%) της τελευταίας ενήμερης δόσης. Οι καταβολές κατά την περίοδο απαγόρευσης πλειστηριασμού αφαιρούνται από το ανεξόφλητο υπόλοιπο και καταλογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 423 του Αστικού Κώδικα. Ειδικά για τους οφειλέτες με μηδενικό εισόδημα ή εισόδημα που ισούται μέχρι του ποσού του επιδόματος ανεργίας, παρέχεται η δυνατότητα μηδενικών καταβολών.

Σε περίπτωση ύπαρξης περισσοτέρων του ενός δανειστών, η ανωτέρω οριζόμενη μηνιαία καταβολή κατανέμεται συμμέτρως σύμφωνα με το ανεξόφλητο υπόλοιπο της κάθε οφειλής.

Σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης της παρούσας παραγράφου για τρεις (3) μήνες συνολικά, αίρεται για τον συγκεκριμένο οφειλέτη και τη συγκεκριμένη οφειλή η απαγόρευση πλειστηριασμού.

5. Κατά τη διάρκεια της απαγόρευσης πλειστηριασμού της παραγράφου 1 και εφόσον η απαγόρευση δεν έχει αρθεί για τον πρωτοφειλέτη ως προς τη συγκεκριμένη οφειλή, απαγορεύεται ο πλειστηριασμός ακινήτων των εγγυητών για τις συγκεκριμένες οφειλές.

6. Με κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας & Ανάπτυξης, που δημοσιεύεται σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την ισχύ αυτής της διάταξης καθορίζονται και όλες οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

Άρθρο 38

Εφαρμογή αυξημένων μέτρων δέουσας επιμέλειας σε υπερθεματιστές πλειστηριασμών μεγάλης αξίας

Στο άρθρο 16 του ν.4557/2018 (Α' 139) προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

Οι υπερθεματιστές πλειστηριασμών μεγάλης αξίας, ήτοι όταν η αξία του πλειστηριασμάτος ανέρχεται σε τουλάχιστον πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, υποβάλουν στον επισπεύδοντα τον πλειστηριασμό συμβολαιογράφο, εντός πέντε (5) εργασίμων ημερών από τον πλειστηριασμό, δήλωση στην οποία θα εκθέτουν την πηγή προέλευσης του χρηματικού ποσού που αντιστοιχεί στο πλειστηρίασμα καθώς και σχετικά αποδεικτικά στοιχεία πλέον των στοιχείων που τηρούνται στο πλαίσιο εφαρμογής των μέτρων συνήθους δέουσας επιμέλειας του άρθρου 13. Αν ο υπερθεματιστής δεν υποβάλει εμπροθέσμως τη δήλωση, η κατακύρωση σε αυτόν ανατρέπεται και ακολουθείται η διαδικασία της παραγράφου 5 του άρθρο 965 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, κάθε δε επόμενος πλειοδότης έχει αντίστοιχη

υποχρέωση υποβολής όμοιας δήλωσης εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την κατακύρωση ή τον αναπλειστηριασμό. Έως την 1.1.2019 συστήνεται και τηρείται «ηλεκτρονικό μητρώο υπερθεματιστών πλειστηριασμών μεγάλης αξίας από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων». Στο αρχείο καταχωρίζονται με ευθύνη του επισπεύδοντα τον πλειστηριασμό συμβολαιογράφο, εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την παραλαβή τους από τον υπερθεματιστή, τα στοιχεία της δήλωσης των υπόχρεων υπερθεματιστών πλειστηριασμών μεγάλης αξίας μαζί με ψηφιακά αντίγραφα αυτής με στόχο το να αποτελέσουν δεξαμενή ελέγχου εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από κοινή εισήγηση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες καθορίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τις διαδικασίες υποβολής των δηλώσεων, οι αρμόδιες υπηρεσίες επεξεργασίας και ελέγχου των δηλώσεων, ο τρόπος συνεργασίας με αντίστοιχες υπηρεσίες ή φορείς του εσωτερικού ή του εξωτερικού, τα πρόστιμα ανακριβούς δήλωσης από τους υπερθεματιστές ή μη υποβολής δήλωσης από τον αρμόδιο υπάλληλο του πλειστηριασμού στην Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθώς και οι διαδικασίες και τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των ανωτέρω μέτρων.

Άρθρο 39

Βιώσιμη και οριστική ρύθμιση υφιστάμενων ληξιπρόθεσμων οφειλών φυσικών και νομικών προσώπων προς τη Φορολογική Διοίκηση και Φορείς Κοινωνικής

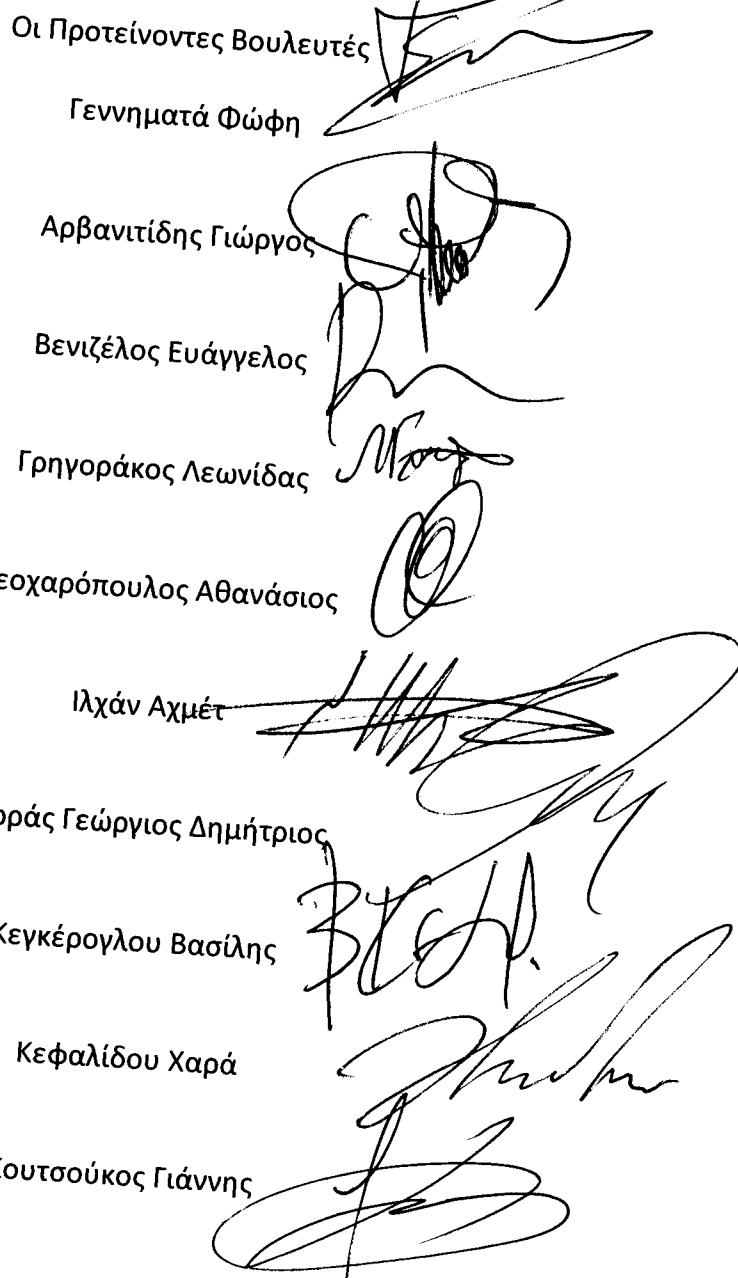
Ασφάλισης έως εκατόν είκοσι δόσεις με προκαταβολή 5%

Σε φυσικά και νομικά πρόσωπα που έχουν ληξιπρόθεσμες βεβαιωμένες οφειλές προς τη Φορολογική Διοίκηση και τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, οι οποίες δεν έχουν υπαχθεί στις προβλεπόμενες από τον ν.4469/2017 (Α'62) διαδικασίες του εξωδικαστικού συμβιβασμού αλλά ούτε στην ειδική διαδικασία διμερούς ρύθμισης της παραγράφου 21 του άρθρου 15 του ίδιου νόμου, δίνεται η δυνατότητα εξόφλησης τους σε εκατόν είκοσι (120) μηνιαίες καταβολές εφόσον οι οφειλές έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες έως και την ημερομηνία κατάθεσης του παρόντος στη Βουλή. Από την οφειλή εκπίπτουν όλες οι προσαυξήσεις και τα πρόστιμα εκτός αυτών που αφορούν παραβάσεις του Τελωνειακού Κώδικα περί λαθρεμπορίας και του Κώδικα Φορολογικής Απεικόνισης Συναλλαγών και το ποσό που απομένει επιβαρύνεται με τόκους από την ημερομηνία έναρξης της ρύθμισης. Η ένταξη στη ρύθμιση του παρόντος άρθρου έχει ως προϋπόθεση την προκαταβολή 5% του ως άνω ποσού που καταβάλλεται έως το τέλος του μήνα εντός του οποίου πραγματοποιείται η υποβολή της αίτησης υπαγωγής. Η ρύθμιση αίρεται σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης καταβολής πλέον της μιας δόσης. Σε όσα πρόσωπα απωλέσουν τη ρύθμιση χορηγείται η δυνατότητα επανένταξης με νέα αίτηση και νέα προκαταβολή 5%. Οι οφειλέτες δύνανται να ενταχθούν ή και να επανενταχθούν στη ρύθμιση οποτεδήποτε αλλά με υπολογισμό των τόκων από την ημερομηνία που θα δοθεί η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων ένταξης. Στη ρύθμιση του άρθρου αυτού

εντάσσονται ή και επανεντάσσονται οφειλές μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες μέχρι την ημερομηνία κατάθεσης του παρόντος νόμου. Μαζί με την προκαταβολή καταβάλεται και το ποσό των οφειλών που τυχόν και υπερβαίνει τις πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ. Το ύψος της κατώτατης δόσης ορίζεται σε πενήντα (50) ευρώ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υπουργού Οικονομικών εξειδικεύονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, ο τρόπος υπολογισμού των δόσεων καθώς και άλλο κάθε άλλο ειδικότερο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 40

Οι διατάξεις του νόμου αυτού ισχύουν από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκτός αν άλλως ορίζεται στις επιμέρους διατάξεις αυτού.

Κρεμαστινός Δημήτρης

Κωνσταντινόπουλος Οδυσσέας

Κωνσταντόπουλος Δημήτρης

Λοβέρδος Ανδρέας

Μανιάτης Ιωάννης

Μπαργιώτας Κωνσταντίνος

Παπαθεοδώρου Θεόδωρος

Σκανδαλίδης Κώστας

Τζελέπης Μιχάλης

Χριστοφιλοπούλου Εύη